

PRAKTIKEN BEHAR BERRIAK EGUNGO EUROPAKO HEZKUNTZA ETA LANBIDE-HEZIKETAREN INGURUNEAN

LERTXUNDI LERTXUNDI AITZIBER

MENDIZABAL ZUBELDIA ALAITZ

OLASOLO SOGORB AITZIBER

Saila: Finantza Ekonomia II (Euskal Herriko Unibertsitatea)

1. ESPAINIAR UNIBERTSITATE SISTEMAREN EGOKITZAPENA EUROPAKO GOI-MAILAKO HEZKUNTZAREN ESPAZIORA (EGHE)

1.1. Eghe sortzeko ekimenen bilakaera

Europako Goi-Mailako Hezkuntzaren Espazioa sortzeko egin diren bilerak eta ahaleginak asko izan dira. Kronologikoki ordenatuta honakoak dira ekintza garrantzitsuenak:

—La Sorbonako Adierazpena (Paris, 1998). Frantziak, Alemaniak, Erresuma Batuak eta Italiak sinatutako lehen ahaleginen adierazpen honetan helburu nagusi bezala Europako Goi-Mailako mailako hezkuntza sistemaren egitura bateratzea finkatu zen, eta horretarako hainbat azpi-helburu ezarri ziren: sistemaren eta tituluen barne zein kanpo irakurgarritasuna lortzeko beharra; mugikortasuna bultzatzea; eta titulatu lan integrazioa erraztea. Azken bi hauei dagokienez, kredituen transferentziarako europar sistema (KTES) sortzea eta tituluen nazioarteko baliagarritasuna bultzatzea proposatu ziren.

—Boloniako Adierazpena (Bologna, 1999). Hogeita bederatzi herrialdek onartutako adierazpen honetan La Sorbonakoan proposatutako helburuak in-

dartu eta zabaldu ziren, eta EGHE eratzeko oinarriak finkatzen dira. Zehazki, bilera honetan onartutako helburuak hauek izan ziren:

1. Erraz ulertu eta aldera daitekeen tituluaren sistema bat ezartzea, Tituluaren Europako Gehigarriaren bidez.
2. Oinarrizko bi zikloez osatutako sistema bat ezartzea. Lehenengoa kualifikazio profesionalera zuzendua dago eta bigarrena Master edo Doktorego baten lorpenera.
3. KTES bezalako kredituen sistema bat ezartzea.
4. Unibertsitateetako eta Europako Goi-Mailako hezkuntzako beste erakundeetako ikasle, irakasle eta administrazioko langileentzat mugikortasuna bultzatzea.
5. Kalitatearen bermerako lankidetzaren europarra bultzatzea, irizpideen diseinuaren eta metodoen alderagarritasunaren ikuspuntutik.
6. Goi-Mailako hezkuntzan dimentsio europarra bultzatzea, garapen kurrikularen, erakunde arteko lankidetzaren, mugikortasunaren eta hezkuntza eta ikerketa programa bateratuetan bereziki.

Boloniako Adierazpenean hartutako konpromisoa 2010. urterako helburu hauek betetzea da. Aldi berean, Bolonian proposatutako helburuak berrikus- teko bi urteko epean beste bilera bat ospatzea erabaki zen; bilera hau Pragan egin zen 2001ko maiatzean. Denbora tarte honetan, prozesuan parte hartzen zuten agenteek Pragako bilkurarako dokumentuen prestakuntzarekin¹ lotu- tako hainbat ekimen eraman zituzten aurrera.

—Pragako Adierazpena (2001). Bertan, Bolonian proposatutako helbu- ruak berrikusi ziren eta aurreko bileretako beste zenbait iradokizun ere landu ziren. Adierazpen honek Boloniakoan hartutako konpromisoaren berronarpe- na argi utzi zuen eta elementu berriak ere gaineratu zituen:

- Europa mailan lehiakortasun handiago bat lortzeko beharrezko ele- mentutzat etengabeko ikasketak bultzatzea. Horrela, gizarte kohe- sioa, aukera berdintasuna eta bizitza kalitatearen hobekuntza bultza- tu nahi da.

¹ Laburki aipatzeko: Kredituen Transferentzia Sistemai buruzko Nazioarteko Mintegia (Lei- ria, Portugal, 2000), Europako Kontseiluko Zuzendaritzaren bilera (Niza, 2000), Goi-Mailako Titulazioen Mintegia (Helsinki, 2001), Nazioarteko Hezkuntzaren Analisia (Malmo, Suecia, 2001), Europar Ikasleen Konferentzia (Goteborg, 2001) eta Europako Goi-Mailako Hezkuntzako Erakundearen Konbentzioa (Salamanca, 2001).

- Unibertsitateen, Goi-Mailako irakaskuntza erakundeen eta ikasleen paper aktiboa prozesuan zehar bultzatu.
- EGHEren erakargarritasuna handitu, kalitate bermeen sistemen garapenaren eta ziurtagirien bidez.
- Berlingo Konferentzia (Berlin, 2003). Irailean ospatutako bileretan, ordura arte lortutako aurrerapenak berrikusi ziren eta baita Europako Goi-Mailako hezkuntzaren integrazio prozesuan etorkizunean jarraitu beharreko bideak eta lehentasunak finkatu ere. Alderdi garrantzitsuen artean, EGHEren eta Europako Ikerkuntza Espazioaren arteko harremana sendotzeko beharra aipatzen da, bi hauek izango direlarik jakintzan oinarritutako gizarteko zutabeak.

Azken bilkura honetan, zenbait herrialde europarrek prozesuan parte hartzeko eginiko eskaerak onartu ziren, honela partaide kopurua 40 herrialdetara handituz.

Hurrengo konferentzia 2005eko maiatzean Bergenen (Norvegia) ospatuko dela aurreikusia dago.

Espainiar Estatuan bere aldetik, Europa mailako ospakizunekin batera, zenbait ekimen jarraitu dira espainiar hezkuntza sistema Europako neurrietara egokitzeko helburuarekin. Neurri garrantzitsuenetariko batzuk abenduaren 21eko 6/2001 Unibertsitateen Lege Organikoan (LOU) jasotzen dira. Lege honek ikasketen egituretan egin beharreko aldaketak posible izan daitezzen honako aurreikuspenak egiten ditu EGHEri buruzko XIII. tituluan:

1. Espainiar sistema EGHEan integratzeko Gobernuak, Autonomi Erkidegoek eta Unibertsitateek beraiei dagozkien eskumenen barnean beharrezko neurriak hartzea (87. Art.)
2. Espainiar unibertsitateetako tituluak Tituluaren Europako Gehigarriarekin osatuak izan daitezzen neurriak hartzea (88-1 eta 3 Art.).
3. Lurralde nazional osoan ikasketa bakoitzaren modalitate zikloak eta izaera ofizialeko tituluak finkatu, aldatu edota egokituko dira (88-2 Art.).
4. Kredituen Europako Sistema eratzeke beharrezko neurriak hartuko dira (88-3 Art.)
5. Beka, laguntza eta ikasketa kredituen bidez ikasleen mugikortasuna EGHEan bultzatuko da (88-4 Art.)

Indarrean sartu berriak diren dekretuetan espainiar legediaren egokitzapen hau antzematen da. Alde batetik, abuztuaren 1ko 1044/2003 Errege

Dekretua, unibertsitateek Europako Tituluen Gehigarria onartu dezaten jarraitu behar duten prozedura ezartzen du; eta bestetik, irailaren 5eko 1125/2003 Errege Dekretua, kredituen europar sistema, izaera ofizialeko tituluen kualifikazio sistema eta lurralde nazional osoan hauen baliozkotasuna ezartzen ditu.

1.2. Espainiar unibertsitate sistemaren integrazioa europako goi-mailako hezkuntzaren espazioan

Aurrekoarekin jarraituz eta EGHEan espainiar unibertsitate sistemaren integrazioan zentratuz, neurri zehatzak hartzeko beharra azpimarratzen da. Bereziki garrantzitsuak dira kredituen europar sistema, titulazioen egitura, Tituluen Europar Gehigarriari eta kalitate bermeei buruz hartu beharreko neurriak.

Honela, neurri hauek era nabarmen batean eragingo diete titulazioen diseinuari eta kredituei. Gaur egungo espainiar unibertsitate sisteman kredituak irakasleek emandako ikasketa orduen (teoriko zein praktikoak) arabera definitzen dira. Boloniako Adierazpenetik sortutako kredituen europar sistemak berriz (ECTS bezala ezagutzen dena), Europar Batasuneko kide diren edozein herrialdetako unibertsitateetan egindako ikasketek balioa izan dezaten ahalbidetuko duen baliokidetzeta sistema bat proposatzen du. Zentzu honetan eta aurretik aipatu den bezala, Unibertsitateen Lege Organikoak, bere XIII. tituluko 88. artikuluan, espainiar sistema EGHEan integratzeko beharrezko neurrietako bat kredituen europar sistema bat sortzea aipatzen du. Era berean, kredituen europar sistema ezartzen duen 1125/2003 Errege Dekretuak (Hezkuntza eta Zientzia Ministerioa, 2003), kreditu europarra honela definitzen du: ikasketa programaren helburuak betetzeko ikaslearen lan orduak adierazten dituen neurri unitatea (3. Art.). Ikaslearen lanean oinarritzen den *kreditu berri* honen ezarpenak espainiar unibertsitate sisteman aldaketa garrantzitsuak ekarriko ditu, non oraindik indarrean dagoen ikasketa orduetan oinarritutako kreditu sistema jarraitzen duen.

- Klase teoriko eta praktikoan orduetan oinarritutako kredituek, hezkuntza irakasleen lanaren arabera neurtzen dute.
- Ikaslearen lana neurtzen duten kredituak, ikasketara eta ongi zehaztuta dauden helburu batzuen lorpenera zuzenduak daude. Ikasturte baten kalitatea ez du zehazten emandako klase ordu kopuruak, ikasleak analisi eta sintesirako gaitasunarekin ikasgaiak bereganatu eta menperatzeko duen gaitasunak baizik.

Laburbilduz, europar kredituak ikaslearen lanean oinarritutako hezkuntza sistema berri bat planteatzen du, eta ez irakaslearen lanean oinarritua. Horregatik, etorkizuneko ikasketa planen eta irakaskuntza programen diseinua europar unibertsitateek gainditu beharreko erronka nagusiak dira.

Kredituen sistemaz kanpo, Boloniako Adierazpenak finkatutakoaren arabera, titulazioak bi ziklotan egituratzeko egungo ikasketa planak berrikusi eta egokituko direla garbi dago. Lehenengo zikloan edo mailan oinarritutako ikasketak eta prestakuntza orokorrak jasoko dira, jarduera profesionalaren prestakuntzara zuzendutako ikasketekin batera. Hau gainditzeak Lizentziatura, Injineritza edo/eta Arkitekto titulua jasotzeko eskubidea emango du, eta titulazioaren arabera 180 edo 240 kreditutako (ECTS) iraupena izango du. Bigarren zikloa edo postgradua Masterra edo Doktoregoa lortzeko ikasketek osatuko dute. Honela, ziklo hau dagozkien ikasketetan sakontzera eta espezializatzerara bideratuko da, edo baita ikerketetarako prestakuntzara ere, berau gainditzeak Master edo Doktorego titulu ofiziala lortzea dakarrelarik hurrenez hurren. Bigarren ziklo honen iraupena 60 eta 120 kreditu bitartekoa izango da, titulazioaren arabera. Hirugarren zikloa doktorego tesi bat burutu eta defendatzea izango da, Doktore titulua lortzea ahalbidetuko duelarik.

Egitura berri honen ezarpenari dagokionez, 2003ko urrin eta 2006ko iraila bitartean titulu berrien diseinua eta onarpena hastea aurreikusia dago, eta 2009ko urrirako ikasketa plan berriak amaituta egotea espero da. Orokorrean, 2010. urterako ezarpen osoa amaitua egongo dela uste da.

2. ENPRESARITZAKO UNIBERTSITATE IKASKETEI LOTUTAKO ARAZOA: PRAKTIKAK

Unibertsitateak, Goi-Mailako irakaskuntza erakundea denez, helburu bikoitza du: gizabanakoak gizartean bizitzeko prestatzea eta ingurunearen behar aldakorretara eta baldintzetara irakaskuntza egokituz gizartearen beharrei erantzutea. Unibertsitateak gizarteko beharrei erantzun behar dien ustea dago eta hau da hain zuzen ere unibertsitate ikasketen ingurune legalak adierazten duena.

Hala ere, nahiz eta egungo unibertsitate sistemak zientzia gizabanakoen, enpresen eta orokorrean antolaketan ohiko jardueretara bideratzeko izpiritua izan, ez da ahaztu behar unibertsitate irakaskuntzak gaur egun gizarte beharrak asetzeko bere ahalmena murrizten duten arazoak dituela.

Aztertzen ari garen unibertsitate prestakuntza mota dela eta, bereziki garrantzitsua da guretzat enpresa munduak diplomatu berriei buruz duen iritzia, non honako defizientziak aurkitzen dituzten:

- Jasotako prestakuntza teorikoezia da eta alde praktiko gutxi du.
- Unibertsitarioek jasotzen dituzten ezagutzak askotan orokorregiak dira, eta batzutan ez dituzte ideia eta teknologia eguneratuak barnerrazten.
- Aipatutako ezagutzek ez dute ikerketa eta sorkuntzarako prestatzen.
- Ikasleen prestakuntzan ez da sartzen giza harremani buruzko ideiarik, eta hauek etorkizunean aginte postuak hartzeko beharrezkoak dira.
- Ez dago enpresa munduarekin harreman nahikorik bere benetako beharrak zein diren jakiteko.

Kexa hauetako batzuk unibertsitateak titulatuari eman beharreko prestakuntza espezifikoa eta enpresek behar dutenaren arteko doikuntzarekin erlazioa dute. Enpresariak egindako kritiketak beste batzuk berriz eztabaidagarriak dira; ez baita erraza zer den teoria eta zer praktika bereiztea, edota epe ertainera hobe den teoria on bat edo ingurune baldintzak aldatzen badira erabilgarri izateari utziko dion ezagutza praktikoak izatea.²

Gainera, unibertsitatea enpresengandik aparte mugitzen dela dioen kexari erantzun hau eman dakioke: unibertsitateak dituen baliabideekin eta enpresen laguntza faltarekin zaila dela ikasle guztientzat praktikak lortzea, nahiz eta ordaindu gabeak izan. Hala eta guztiz ere, praktika hauek ikasketa plan berrietan jasotzen dira.

² Eusko Jaurlaritzako Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzako Departamentuak, Egailanen bidez 2001. urtearen amaieran 1998 promozioan titulaturako ikasleen artean eginiko ikerketa batek, EHU/UPVn batezbesteko langabezia tasa %11 dela azaltzen du. Tasa hau lan egiteko adinean dauden unibertsitate ikasketak dituzten biztanleriako langabezia tasa baino baxuagoa da, azken hau %12,3 baita. Donostiako Enpresaritzako Diplomatura EHU/UPVren lehiakortasun gutxieneko karreraren artean kokatzen da, %18ko langabezia tasarekin. Hala ere adierazi behar da diplomatu hauetako askok Enpresen Administrazio eta Zuzendaritzan Lizentziatura (EAZL) lortzeko ikasten jarraitzen dutela, hau 95/96 ikasturtean Bilboko Ekonomia eta Enpresa Zientzien Fakultateak Donostian ezarri zuen ikasgunean. Iturria: titulatuaren lan munduan sarrerari buruzko inkesta (EHU/UPV 2001, 46 or.).

EHU/UPVk lan sarbiderako arloan honako tresnak garatu ditu orain dela gutxi: borondatezko praktiken legedia, Praktiges Online eta Lanbila Online aplikazioak, Egailanekin kontratatutako Lan Behatokia, Enpresen Unibertsitate Hazitokia (Bizkaiko kanpua) eta Aula Bic Berrilan (Gipuzkoako kanpua). Lan Sarbiderako Zerbitzu bat ezartzea ere pentsatua dago. Honekin guztiarekin, gure inguruneko beste unibertsitateengandik bereiztuko gaituen elementu batean sakondu nahi da.

Era berean, Donostiako Enpresaritza Ikasketen Unibertsitate Eskolak (EIUE) enpresekin harremanetarako bulego bat zabaldu du (Bidelan) eta honen helburua ikasleei lan merkatuan sartzeko erraztasunak ematea da.

Enpresarekin Harremanetarako Bulegoaren (Bidelan) beste zeregine-tako bat, harremanak mantentzen diren enpresetatik informazioa jasotzea da, Enpresa Zientzietako ikasleen prestakuntza beharrei buruz, Zentroaren irakaskuntza eskaintza behar horietara egokitzeko asmoz.

Jarraian hau guztia adibide batzuekin osatuko dugu. Ikasleen ikuspuntu-tik, praktikak eskaintzari nola doitzen zaizkion, praktiken interesa, enpresaren jarraipena, e.a.ri buruzko informazioa lor daiteke; eta baita praktiketan ematen diren laguntza poltsei buruz ere.

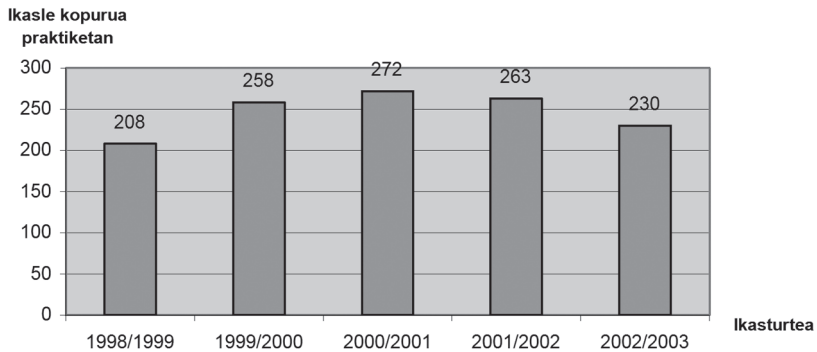
Enpresek eskatzen dituzten ikasleen ezaugarriei dagokionez, hizkuntzak (euskara, frantsesa, ingelesa, besteak), gidatzeko baimena, inguruan bizitzea, e.a.ri eskatzen dituzten praktika kopurua kontsulta daiteke.

Enpresa partehartzaileen tamaina eta beste honako faktoreak ere azter daitezke: praktikak enpresarentzat suposatu duen ekarpena, pertsonaren egokitzapena praktikara, e.a. Bestalde, ikasleak enpresan azaldu dituen gaitasunei buruzko informazioa lor daiteke: lanerako gaitasuna, lanaren kalitatea, azkartasuna, aldaketetara egokitzeko gaitasuna, sormena, ekimena, lidergorako ezaugarriak, gainditzeko nahia, e.a.

Azkenik, beste informazio mota garrantzitsu bat tutoreari buruzkoa izango litzateke, elementu esanguratsua baita praktiketan irakaskuntzaren anto-laketarekin nolabaiteko harremana duelako. Horrela, sail bakoitzak baimen-dutako praktika kopurua, e.a. azter daitezke.

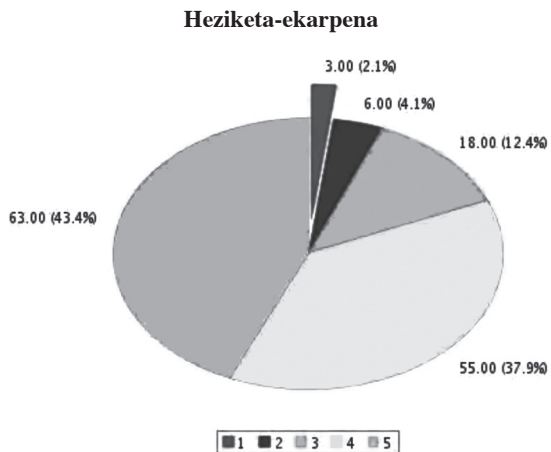
Hurrengo grafikoan EIUEan azken urteetan ikasleek enpresetan egindako praktika kopurua jasotzen da.

Ikasleek egindako praktika kopurua

Iturria: Bidelaneek eskaintako datuetatik abiatuz egindakoa.

Bestalde, hurrengo grafikoak ikasleek praktikei buruz eginiko balorazioa azaltzen du.

Iturria: Bidelaneek eskeinitako datuak (2004).

Bidelanen bidez lor daitekeenaren frogapen honekin, Donostiako EIUEk sortutako Enpresekin Harremanetarako Bulego honek aurrera eraman dituen jarduerak azaltzen da, eta eskaintzen dituen aukeren ikuspegi bat izatea ere

bai. Honek guztiak kudeaketa eraginkorrago bat lortzea ahalbidetuko du eta Donostiako EIUeri dagokion ingurune berrira azkarrago egokitzen lagunduko dio.

3. PRAKTIKEN BENETAKO TESTUINGURUA GAUR EGUN

3.1. **Praktikak estatu mailan: EHU/UPV-ko borondatezko praktiken araudia**

Aurreko zatian aipatutako EHU/UPVren tresna guztietatik praktikekin jarraituko dugu; alde batetik unibertsitateari buruzko kexen zati bat konpontzeko, eta bestetik inguruneke beste unibertsitateengandik bereizteko elementu bezala hartuz.

2002ko apirilaren 26an EHU/UPVko ikasleriarentzat Enpresetan Borondatezko Irakaskuntza Praktiken Antolaketa, Koordinazio eta Kudeaketari buruzko Araudia onartu zen, eta hau borondatezko praktikei aplikatzen zaien araudia da.

Borondatezko praktika, aipatutako araudiaren arabera, honela definitzen da: «unibertsitateko ikasleen prestakuntza indartzeko eta osatzeko helburuarekin enpresetan egiten den praktika, etorkizunean ikaslearen lan merkaturako sarrera erraztuko duena eta titulua lortzeko derrigorrezkoa ez dena».

Beraz, borondatezko praktiken helburua, ikasleei lan munduan sartzea ahalbidetuko dien edukin praktikoek ezagutzak ematea da. Horretarako beharrezkotzat jotzen da ikasleak bere unibertsitateko ikasketak eta enpresakoak jarraipen batekin eta txandatuz garatzea, ezagutza teorikoak eta praktikoak konbinatuz, behin ikasketak amaitutakoan hauen erabilpena maximotzeko.

Bete beharreko baldintza nagusienak hauek dira:

- Ikasleek titulazioa lortzeko beharrezkoak diren kredituen %50a guxtienez gainditua izan behar dute, eta bi ziklotakoa bada, lehen zikloa osorik gainditua eduki behar dute. Bigarren ziklokoak bakarrik diren ikasketetako ikasleek lehen urtetik egin ditzakete praktikak.
- Praktiken iraupenak ezin du ikasturte akademikoaren iraupen osoaren %50a gainditu.
- Ikasketa planean indarrean dagoen Aukera Askeko Araudiak ezarritako baldintzak betez gero kredituak bezala baloratuko dira.

Zentroaren ikuspegitik, zentroko Praktiketako Programaren Arduradunaz gain, beste elementu garrantzitsu bat *tutorea* da; praktiketean dauden ikasle guztiek izango dute eta ikaslearen jarraipenaz eta laguntzaz arduratuko da, enpresarekin batera ikaslea ebaluatzeaz gain. Tutore bakoitzak ikasturteko ezin izango ditu 20 ikasle baino gehiago eduki praktiketean eta ikasleko 0,01 kreditutako kargua emango zaio, meritu bezala jasoko dena.

Praktiken garapenerako prozesua honakoa da:

1. EHU/UPV eta enpresaren edota erakundearen artean hezkuntza lan-kidetzarako hitzarmen bat sinatu behar da; bertan praktiketean egingo diren jarduerak, ikasleen aukeraketarako irizpideak, Zentroan ikasleei tutoreak esleitzeko irizpideak, praktiketako egutegi eta ordutegiak eta azkenik praktiken ebaluazio eta kontrol sistemak jasoko direlarik.
2. Hautagai egokien zerrenda egiten da eta enpresa hautagaiaren aukeraketaz arduratzen da.
3. Praktiken ordutegiak ikaslearen ikasketa jarduerarekin bateragarria izan behar du.
4. Ikasleak enpresako instalakuntza eta beharrezko baliabideak erabiliko ditu praktiken garapenerako.
5. Enpresak, praktiketako ikasle bakoitzarentzat, erakusle bat izendatuko du. Erakuslea, irakaskuntza zentroekin adostasunean, jarduerak antolatzeaz, ikaslea enpresaren funtzionamenduaz eta antolaketaz informatzeaz, e.a. arduratuko da.

Prozesua enpresako praktiken erakusleak eta zentroko tutoreak elkarrekin egindako ebaluazioarekin amaituko da.

3.2. Praktikak Europa mailan: Leonardo da Vinci

Unibertsitateak bezala, gaur egungo testuinguru ekonomikoan, Europak arronka bikoitz bati egin behar dio aurre: alde batetik beharrezkoa da biztanle europarrak lan merkatuan sartzeko prestatzea, honela langabetu kopurua murrizteko; eta bestetik enpresek laneko kualifikatua behar dute geroz eta lehiakorragoa den ingurune zientzia eta tekniken aldatetara ahalik eta azkarren egokitzeke. Arronka honi aurre egiteko, Leonardo da Vinci programak pertsonen bizitzan zehar beraien prestakuntza maila hobetzen laguntzea du helburu. Europako Batasunak sortutako programa bat da, Europako hezkuntza eta lanbide-heziketarako espazioa sustatzeko.

Leonardo da Vinciren aurretik arrakastarekin beste zenbait ekimen garatu ziren:

- COMETT I (1986-1989) eta II (1990-1994): Enpresaren eta unibertsitatearen arteko lankidetzaren sustapena.
- EUROTECNET (1990-1994): Heziketan berrikuntzaren sustapena.
- FORCE (1991-1994): Heziketa jarraiaeren garapena.
- PETRA I (1987-1991) eta II (1990-1994): Gazteen lanbide prestakuntza.
- LINGUA (1990-1994): Hizkuntza eskumenen sustapena.

Programaren lehen fasea, 1995tik 1999ra, jadanik amaitu da eta gaur egun 2000tik 2006rako zazpi urte irauten dituen bigarren fasean aurkitzen da. Bertan, lanbide-heziketan partehartzen duten elementu ezberdinen arteko lankidetzan oinarritutako nazioarteko proiektuak bultzatzen dira, esaterako: maila guztietako lanbide prestakuntzako zentru eta erakundeak, unibertsitatea barne; ikerketa zentruak eta erakundeak; enpresak, bereziki enpresa txiki eta ertainak; erakunde profesionalak, merkataritza ganbarak barne, etab.; gizar-te solaskideak; erakunde lokalak eta eskualdekoak; irabazi asmorik gabeko erakundeak; etab.

Helburua, orokorrean, mugikortasuna handitzea, berrikuntza sustatzea eta heziketaren kalitatea hobetzea da. Hau da:

- Lan mundurako sarbidea errazteko banakako gaitasun eta ahalmenak hobetzea, bereziki hasierako prestakuntzan dauden gazteena eta maila guztietan.
- Lanbide-heziketa jarrairako sarbidea eta bere kalitatea hobetzea, eta bizitzan zehar gaitasun eta ahalmenen lorpena erraztea.
- Lehiakortasuna eta enpresa izpiritua hobetuz lanpostu berriak sortzeko helburuarekin lanbide-heziketak berrikuntza prozesuari egiten dion ekarpena sustatzea eta indartzea.

Programaren lehen faseari elkarteak emandako laguntza 620 miloi euro-takoa izan da, honen %40a mugikortasunarekin erlazionatutako proiektuetara bideratu delarik. Hemendik, 1995 amaiera eta 2001ko hasiera bitartean 125.000 pertsona inguruk atzerrian egoteko lanbide jarduerekin erlazionatutako beka edo dirulaguntza bat jaso dutela ondorioztatzen da. Bigarren fase-rako aurrekontua 1.150 miloi euro ingurukoa da eta programa 31 herrialde-tara irekia dago, hau da, Europar Batasuneko herrialdeak, EEETko herrialdeak

(Islandia, Liechtenstein eta Norvegia), Europa erdi eta ekialdeko herrialde elkartuak —PECO— (Bulgaria, Estonia, Hungria, Letonia, Lituania, Polonia, Txekiar Errepublika, Errumania, Eslovaquia eta Eslovenia), Txipre, Malta eta Turkia.

Bigarren fase honetarako Leonardo da Vinci programaren honako lehen-tasunak finkatu dira:

- Lanbide sarbiderako gaitasuna: hezkuntzako eta lanbide-heziketako sistemen eta orientabideen kalitatea hobetu.
- Elkartzea: hezkuntzako maila guztietako zentruen eta enpresen arteko lankidetzaren sustatu, bereziki ETEak eta gizarte solaskideak.
- Gizarte barnerapena: hezkuntzarako eta orientaziorako eskubide berdintasuna eta diskriminazioaren kontrako gatazka sustatu.
- Egokitzapena eta enpresa izpiritua: enpresen estrategia bezala giza baliabideetan inbertsioa sustatu, aldaketa teknologikoen eta antolaketakoei sortzen dituzten egokitzapen beharrak garatzeko.
- Teknologia berriak: informazioaren eta komunikazioaren teknologien potentziala ustiatu.
- Gardentasuna: prestakuntzaren gardentasuna hobetu.

Aipatutako azken lehen-tasunari dagokionez, Europako Komisia Euro-pass deituriko ahalmenen eta kualifikazioen gardentasunerako eremu bakar bati buruzko Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren erabaki proposamen bat onartu berri du. Proposamen honetako gakoak koordinazioa, arrazionalizazioa eta informatizazioa dira, eta bertan tresna hauen erabilpena erraztu eta sustatzen da. Gardentasunaren, eskumenen eta kualifikazioen hobekuntza beharrezkoagoa da hurrengo estatu kide berrien bateratzearen aurrean.

Europar Batasunaren zabaltzarekin beste herrialde europarrekin harremanak sendotzen dira, eta funtsezkoa da nazioarteko mugikortasuna sustatu eta hobetzeko eta etengabeko hezkuntza eta heziketa bultzatzeko ahalmenen eta kualifikazioei gardentasun handiagoa ematea.

Europass-ak Europar Batasuneko beste herrialdeetan prestakuntza aldi-aldi ezagupena erraztuko du. Bere ezarpena Maastricht-en 2004ko abenduan ospatuko den Lanbide-Heziketari buruzko Hitzaldian egingo da. Ziurrenik 2005ko hasieran indarrean sartuko den eta egungo Europass Prestakuntza ordezkatzeko duen dokumentu berri honek, bai ikasleen eta bai profesionalen mugikortasuna sustatzea du helburu europar eremuan.

Ikasketa jarraiaren ikuspuntutik sortua izan den proposamen honek tes-tuinguru koherente batean hainbat tresna biltzen ditu. Etorkizuneko Euro-pass-ak kualifikazioak eta ahalmenak jasotzen dituzten gaur egungo bost agiri biltzen ditu:

- Europar «curriculum vitae»-a, ahalmen pertsonalak eta profesionalak jasotzen dituen.
- Europako paper-zorroa, hizkuntza gaitasunak azaltzen dituen.
- MobiliPass-a, mugikortasun esperientzia jasotzen duena.
- Gaitasun profesionalak bilduko dituen «zirtagiriaren gehigarria».
- Azkenik, goi-mailako diplomak jasoko dituen «diplomaren gehigarria».

Hala ere, sektore edota arlo zehatzagoetarako prestakuntza ziurta dezake-ten beste agiriak ere barneratu ahal izango dira.

Amaitzeko, informazioaren teknologia berrien bitartez Cedefop (Lanbi-de-Heziketaren Garapenerako Europako Zentrua) eta Copenhagueko prozesuan Europako Komisioak eraturako gardentasunerako Lan taldeak, 2004an hobetuko den Europass elektronikoen prototipo bat diseinatu dutela aipatu behar da.

4. ONDORIOAK

EGHEan integratzeko prozesuak hainbat neurri hartzea eskatzen du. Es-painia, lehen aipatu den bezala, aurreneko fase batean egungo kredituen sis-tema europar sistemara egokitzen saiatzen ari da. Beranduagoko fase batean ikasketa plan berriak, adibidez, landu beharko dira.

Laburbilduz, oraindik hasierako proposamenetan aurkitzen den egokitze prozesu luze bat da, eta etorkizuneko ikasketa plan berrien diseinurako asko falta da. Beraz, integrazio prozesu honetan aurrera egiten den heinean gaur egun oraindik kurrikulu berriei buruz dauden zalantzak argitzen joango dira.

Ikasketa planak dagokion titulua lortzeko beharrezkoak diren kredituen batura osoa osatzen duten mota ezberdinetako ikasgaiak jasotzen ditu: en-borrekoak, derrigorrezkoak, hautazkoak eta aukera askekoak. Gaur egun, EHU/UPVko Enpresaritza Zientzietan Diplomatu ikasketei dagokien ikasketa planean, praktikak aukera askeko kreditu bezala jasotzen dira. Borondatezko praktikak ikaslearen prestakuntzarako osagai egokia dira eta lan mundurako

sarrera errazten dute. Hori bai, praktikak egin ahal izateko ikasleek irakasgai gutxi izan behar dituzte. Zentzu honetan, Unibertsitate Ikasketen egitura finkatzen duen eta Gradu Unibertsitate Irakaskuntza Ofizialak erregulatzen dituen Errege Dekretuaren Proiektuak bere zirriborroan ezartzen du «irakaskuntzara bideratutako ikasketa planeko ordu teoriko eta praktikoez ezingo dutela gainditu ikasgaiaren gutzizko kredituen %50a» (7.6 art.). Horrela, irakaskuntzako presentziako orduak murriztuko balira prestakuntzarako osagarri bezala enpresetan praktikak egitea bultzatuko litzateke.

Aurretik aipatu bezala, EGHEren ingurune berrian burutu beharko dira ikasketa plan berriak. Horrela, praktikak aukera askeko kreditu kontsideratuz jarrai daiteke, egungo sistemarekiko aldaketa handiegirik eragingo ez luketena; edota enborrezko, derrigorrezko edo hautazkoak kontsideratu daitezke, egungo egoerarekiko aldaketa izango litzatekeena.

Praktiken garapena enpresa eskaintzailearen eta Unibertsitatearen arteko hezkuntza lankidetzaren hitzarmen baten sinadurarekin hasten da. Gaur egun ia enpresa guztiak espainiarrak dira, nahiz eta ez dagoen beraien jatorriari buruzko mugarik. Testuinguru berriak bai unibertsitateak eta bai enpresek nazioarteko hitzarmenak egin ditzaten lagunduko du, ingurune globalizatuago bat bihurtuz. Praktiken nazioarteko proiektzioak beraien kudeaketa zailduko luke. Gaur egun ikasleen gehiengoak beraien etxetik edo ingurunetik gertu burutzen dituzte praktikak, praktika hauek europar praktiken programa batean barneratuta ez badaude behintzat, esaterako Leonardo da Vinci programan. Etorkizunean berriz, benetan beste herrialde europarretan gauzatzeko aukera egon dadin, zerbitzu hauek eskaintzen dituzten enpresekin harremanak izan beharko ditu zentruak.

Gaur egun praktiken inguruko ekimenen bi zutabe daude: estatu mailakoak eta Europakoak. Zentzu honetan, praktiken normalizazio eraginkorrago bat lortzeko komenigarria izango litzateke bai unibertsitateek eta bai enpresek jarduera eremu globalizatuago bat izatea, eta beraz bi ekimenak bakar batean biltzea.

Bestetik, mugikortasunak edo ikaslea atzerrira joan beharrak ere praktiken kudeaketa zailtzen du. Praktiketara dagoen bitartean ikasleak izango duen egoitza kontuan izan beharreko beste faktore bat da. Kanpoko egoaldiaren oinarritzko beharrak estaltzeko zentroak erraztasunak eta laguntzak emango balitu, agian honek ikasleak atzerrira joatera bultzatuko litzateke. Gai honetan unibertsitateak, eta zehazki irakaskuntza zentroek, bete beharreko paperari buruz erabakiak hartu beharko dira zalantzarik gabe etorkizun hurbil batean.

Bestalde, istripuen eta erantzukizun zibileko aseguruak kontuan hartu behar dira. Gai honetan EHU/UPV-k erantzukizun zibileko poliza bat du praktiken burutzapenetik etor daitezkeen kalteak estaltzeko, eta gainera ikasleari aseguru osagarri bat eskatzen zaio. Testuinguru berriak EHU/UPV-k kontratatutako polizaren eta aseguru osagarriaren berrikuspena eragingo du, beste herrialdeetako aseguru sektoreen funtzionamenduaren arabera.

Gainera hizkuntzen ezagupenak garrantzi handiagoa izango du praktiken prozesu osoan zehar: enprekin lehen kontaktutik eta lankidetzaz hitzarmenaren sinaduratik praktiken amaiera arte. Hau da, egungo prozesu osoa gutxienez hiru hizkuntzetara (euskara, gaztelania eta ingelesa) egokitu beharko da: dokumentuak, sistema informatikoa, elementu desberdinen arteko komunikazioa, hizkuntzen maila minimo bat eskatzea, e.a. Honekin guztiarekin ikasleen mugikortasuna sustatuko duen beste arlo bat izango dugu: praktikak.

Europass-ak bere aldetik, praktiken edukinari eta ikasleen ebaluaziorari buruzko informazioa jaso beharko luke. Honek praktiken ebaluaziorako erabiliko liratekeen irizpideen normalizazioa eskatuko luke. Hau da, praktiken baloraziorako irizpide objektiboak finkatzeko zentroeak eta sailek egin beharreko esfortzuaz gain, komenigarria izango litzateke Europa mailan irizpide hauek ezartzerakoan jarraituko liratekeen parametro nagusi bazuk finkatzea.

5. BIBLIOGRAFIA

- ARANA GONDRA, F.J. y ESPI GUZMAN, M.T. (2000): *Donostiako Enpresa Ikasketen Unibertsitate Eskola. Jatorria eta bilakaera (1915-2000)*. Donostiako Enpresa Ikasketen Unibertsitate Eskola.
- BARRUTIA, J. (2001): «Algunas Condiciones Necesarias para la Gestión y Organización en la Universidad», *Kudeaketa kuadernoak*, 1go bol., 1zkoa., otsaila, 105-114.
- EUROPAR BATASUNEN KOMISIOA (2000): *Leonardo da Vinci programako lehen fasearen aplikazioari buruzko amaierako txostena*, abendua, Brusela.
- CONFERENCE OF MINISTERS (2003): *Communiqué of the Conference of Ministers responsible for Higher Education*. Berlín.
- CORCUERA MANSO, F. (2002): *La Declaración de Bolonia. El Espacio Europeo de Educación Superior. La utilidad de ECTS*. Universidad de las Palmas de Gran Canaria.
- CRUE (2000): *Informe Universidad 2000*, koord. J.M. Bricall, Espainiar Unibertsitateetako Errektoreen Konferentzia, Madril.

- CRUE (2002): *La Declaración de Bolonia y su repercusión en la estructura de las titulaciones en España*. Espainiar Unibertsitateetako Errektoreen Konferentzia.
- DELORS, J. (1996): *La educación encierra un tesoro*, Hezkuntzaren Nazioarteko Komisioaren txostena UNESCO-rentzat XXI. menderako. Santillana, Madril.
- ELECHIGUERRA ARRIZABALAGA, C. (1995): *La Universidad y sus pilares: docencia e investigación*, «Reflexiones sobre la Universidad y la Empresa» liburuan. Bilboko Enpresa Ikasketen Unibertsitate Eskolaren 175. urteurrena. EHU-ren argitarapen zerbitzua, Bilbo.
- MENDIZABAL, A. (2003): *Proyecto Docente*, Unibertsitate Eskolako Irakaslegora sartzeko aurkeztua, Bilbo.
- MINISTERIO DE EDUCACIÓN, CULTURA Y DEPORTE (2003): *La Integración del Sistema Universitario Español en el Espacio Europeo de Enseñanza Superior*, Documento Marco, Madrid.
- EUROPAR BATASUNEN ARGITALPEN OFIZIALEN BULEGOA (2004): *Europass*, Brusela.
- ORTEGA y GASSET, J. (1982): *Misión de la Universidad*, Alianza argitaletxea, Madril.
- 1044/2003 ERREGE DEKRETUA, abuztuaren 1ekoa, «Suplemento Europeo al Título»-ri buruz.
- 1125/2003 ERREGE DEKRETUA, irailaren 5ekoa, Europar Kredituen Sistema ezartzen duena eta izaera ofizialeko titulazioen kalifikazio sistema eta lurralde nazional osoan baliagarritasuna finkatzen dituen.
- 1422/1990 ERREGE DEKRETUA, urriaren 26koa, Enpresa Zientzietan Diplomatu Unibertsitate Titulu Ofiziala ezartzen duena berau lortzeko gainditu beharreko ikasketak planekin batera.
- 1497/1987 ERREGE DEKRETUA, azaroaren 27koa, Izaera Ofizialeko Unibertsitate Tituluaren Ikasketa Planetarako Irizpide Orokorrak finkatzen dituen eta hauen baliozkotasuna lurralde nazional osoan.
- 2360/1984 ERREGE DEKRETUA, azaroaren 27koa, Izaera Ofizialeko Unibertsitate Tituluaren Ikasketa Planetarako Irizpide Orokorrak finkatzen dituen eta hauen baliozkotasuna lurralde nazional osoan.
- UPV/EHU (2001): *Memoria UPV/EHU 2001*. Euskal Herriko Unibertsitatea.
- UPV/EHU (2003): UPV/EHU-ko Estatutuak, 2003ko maiatzaren 21ko klaustroan onartuak, Euskal Herriko Boletín Ofizialean argitaratzeke.
- GRANADAKO UNIBERTSITATEKO PLANIFIKAZIO, KALITATE ETA EBALUAZIOKO ERREKTORE-ORDETZA: *Titulazioetako Ikasketa Planen diseinua*. Antonio Bolívar. Andaluziako unibertsitateetan kredituen sistema europearra ezartzeko mintegia.
- EHU/UPV-KO ENPRESEKIN HARREMANETARAKO ERREKTOREORDETZA (2002): *Lehenengo eta bigarren zikloko ikasleentzat enpresetan borondatezko praktiken araudia*.